

HOE JE THUIS

DE WERELD KUNT REDDEN

EEN
DING
TEGELIJK

TARA SHINE

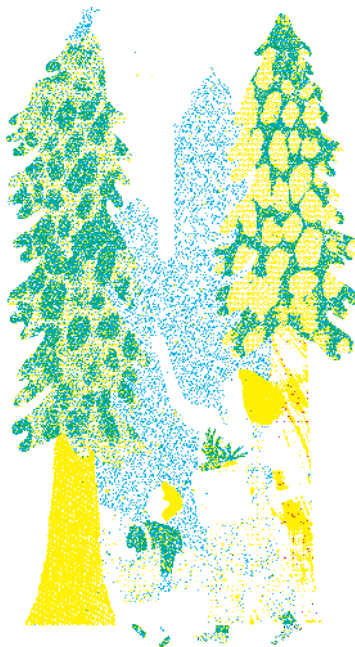
DUURZAME
HUIS-TUIN-
EN-KEUKEN
OPLOSSINGEN

INHOUD

Voorwoord	6	Vloerbedekking	79
Inleiding	8	Houtkachel	82
DE KEUKEN		Luchtverfrisser	84
Waterkoker	14	Thermostaat	86
Theezakje	16	<i>Energie en elektriciteit</i>	88
HET EERSTE PLASTICVRIJE THEEZAKJE	18	Batterij	90
<i>De echte prijs van koffie</i>	19	Lampen	92
Koffiezetapparaat	20	Mobiele telefoon	95
<i>Duurzaam eten</i>	22	Vinyl	98
Aluminiumfolie (en -bakjes)	24	DE SLAAPKAMER	
Vershoudfolie	26	Schoenen	102
Bakpapier	28	Jeans	105
Plastic lunchzakje	30	Fleecejacks	108
Afwasborstel en -sponsje	32	Panty's	110
Vaatwasmiddel	34	<i>Fast fashion</i>	112
Keukenrol en papieren servetten	36	Stomerijhoezen	114
Pannen	38	Dekbedden	116
Plastic waterflesje	40	Oordopjes	117
Vuilniszak	44	DE BADKAMER	
<i>Afval onder de loep</i>	46	Tandenborstels, tandpasta en mondverzorging	120
DE BIJKEUKEN		DE EERSTE BATTERIJLOZE 'ELEKTRISCHE' TANDENBORSTEL	123
Wasmachine	52	Vloeibare zeep	124
HOE WASSEN WE IN DE TOEKOMST?	54	Vochtige doekjes	126
Wasmiddelen	56	Scheermesjes	128
Droogtrommel	58	Deodorant	130
<i>Voetafdrukken en labels</i>	60	Zonnebrandcrème	132
Stofzuiger	64	<i>De plasticwestie</i>	134
Schoonmaakmiddelen	66	Cosmetica	136
DE WOONKAMER		DUURZAME COSMETICA	139
Televisie	72	Wattenstaafjes	140
E-AFVAL VERWERKEN OP EILANDJES	75	Pleisters	142
Bank	76	Tampons en maandverband	144
MEUBELS MAKEN VAN PLASTIC AFVAL	78		

MENSTRUATIEBROEKJES	146	Fitnessapparaten	211
Wc-papier en papieren zakdoekjes	147	Golfclub	214
Luiers	149	Sportdrankjes en -voeding	216
TUIN EN GARAGE		Paraplu	218
Grasmaaier	154	Zonnebril	220
Schuurtje	156	Krant	222
Potgrond en compost	158	Boek	224
Zaaibakjes en potten	161	FEESTEN EN PARTIJEN	
Onkruidverdelger	162	Rietjes	228
Boormachine	164	EETBARE RIETJES	230
Touw	166	Speelgoed	231
Verf	168	HET PLEZIER VAN EEN SPEEL-O-THEEK	233
GROENERE VERF	170	Ballon	234
Auto	171	Snoepzakje	236
ZIPCAR	175	Inpakpapier	237
Hondenpoepzakje	176	Wegwerpbarbecue	238
Kattenbakvulling	178	Paasei	240
Dierenvoer	179	Halloweenkostuum	242
WERK EN SCHOOL		Kerstboom	244
Meeneembeker	182	JOUW ECO GEREEDSCHAPSKIST:	
Computer	184	TIEN DINGEN VOOR EEN GROENER LEVEN	246
REPARATIECAFÉS	187	Woordenlijst	248
Pennen	188	Aanbevolen literatuur	251
CREATIEVE INSPANNINGEN CENTRALISEREN	189	Register	252
Printer en inkt	190	Over de auteur	256
Printerpapier	193		
Glitter, lijm, stickers en waskrijt	196		
Slijm	198		
VRIJE TIJD			
Yogamat	202		
Hardlooppuitrusting	204		
Fiets	206		
Zwemkleding	208		
ZWEMKLEDING UIT ZEE	210		

*Verandering: het anders maken of worden.
Een nieuwe of verrassend andere ervaring.*

INLEIDING

Dit boek gaat over verandering en dingen beter maken dan ze zijn. Het zit vol optimisme over de toekomst, vertrouwen in de mensheid en enthousiasme over ons vermogen tot innoveren. Het behandelt dagelijkse dingen, en laat zien hoe we de gewoontes en rituelen die daarbij horen kunnen veranderen om onze impact op het milieu te verkleinen – en ook nog eens gezonder en gelukkiger te worden. Dit is ook een eerlijk boek over de schaal van de existentiële crisis die we als mensheid het hoofd moeten bieden, en die is veroorzaakt door onze manier van leven en onze omgang met de natuurlijke hulpbronnen van de planeet. In geval van een crisis of ramp is het aan overheden, bedrijven en individuen om fors in te grijpen. We moeten handelen, anders gebeurt er niets. Dit boek zit vol tips over wat je in je dagelijks leven kunt doen om jouw impact op onze planeet te verkleinen.

EN NU ALLEMAAL SAMEN

Je kunt je afvragen of bij zulke wereldomvattende problemen de inspanningen van een individu wel iets uitmaken. Maar klimaatverandering, plasticvervuiling en verlies van biodiversiteit worden veroorzaakt door het gedrag van alle 7,7 miljard mensen op aarde. Dat zijn we dus zelf, met wat we doen, kopen en waarderen. Ik beweer niet dat de planeet gered zal zijn als iedereen nu maar stopt met het gebruiken van vershoudfolie, maar jezelf informeren, een mening vormen en uitdragen, en veranderen wat je koopt en hoe je leeft, draagt wel degelijk iets bij. Internationaal en nationaal beleid moet ons daarbij ondersteunen – maar ook dat wordt door mensen gemaakt en is afhankelijk van draagvlak om door het parlement geloodst, gefinancierd en in de praktijk gebracht te worden. De vraag is niet of de oplossing van bovenaf of van onderop moet komen: die moet van beide kanten komen.

Al twintig jaar adviseer ik overheden op internationaal niveau over beleidsvraagstukken en juridische overeenkomsten die landen helpen duurzamer te worden. In die tijd ben ik tegen enorme frustraties opgelopen – zoals de mislukte klimaattop van Kopenhagen in 2009 – maar heb ik ook een

aantal hoogtepunten beleefd, zoals het Klimaatverdrag van Parijs in 2015. Ik heb gezien hoe multilaterale beleidsvorming onze wereld eerlijker, veiliger en gezonder kan maken. En ik weet wat voor invloed verdragen kunnen hebben als ze worden omgezet in nationaal beleid. Maar ik heb ook goed beleid op nationaal niveau zien sneuvelen wegens gebrek aan draagkracht en omdat politici vreesden stemmen te verliezen door impopulaire maatregelen. Daarom heb ik mijn focus verlegd naar de mensen - jij en ik - want zonder onze betrokkenheid komen beleidsveranderingen nooit van de grond.

Nu help ik mensen kleine veranderingen aan te brengen in het dagelijks gebruik van producten en apparaten thuis en op het werk, om hun ecologische voetafdruk te verkleinen en de kwaliteit van leven te verbeteren. Het kan heel motiverend werken als we iets in ons leven kunnen veranderen en ontdekken hoeveel macht we hebben. We zijn meer dan privépersonen: we zijn kiezers, consumenten, aandeelhouders, vrijwilligers, activisten en samenlevingen, en we hebben invloed.

De systeemveranderingen die zo dringend nodig zijn om het uitsterven van de planeet te voorkomen, kunnen we alleen maar voor elkaar krijgen als we mensen betrekken bij de discussie over hoe we dingen beter kunnen maken. Dit boek is bedoeld om die discussie een bepaalde kant op te sturen, zodat we goed voorbereid zijn om ja te zeggen tegen die veranderingen.

De veranderingen en acties die ik voorstel in dit boek kosten je niet enorm veel tijd en geld: vaak gaat het om kleine gedragsaanpassingen waarmee je met wat geluk ook meteen je kwaliteit van leven verbetert. Je kunt beginnen met een of twee ideeën in je leven in te passen en als dat lukt, misschien nog een of twee meer, enzovoort.

Ik hoop dat je ziet wat jouw handelen teweeg kan brengen, dat je dit uitdraagt en je aansluit bij de groeiende beweging die streeft naar een betere manier van leven. Er volgen nog genoeg moeilijkere keuzes, zoals minder vaak vliegen, zonnepanelen op je dak plaatsen of je auto wegdoen, maar als geen wegwerkbekertjes meer gebruiken voor jou een goed begin is, dan begin je gewoon daarmee.

MINDER SPULLEN IS BETER

Een belangrijke boodschap van dit boek is dat de meest duurzame spullen vaak de spullen zijn die je al hebt. Ik stel soms alternatieven voor, maar dat is geen uitnodiging om alles wat je bezit de deur uit te doen en een frisse start te maken met nieuwe duurzamere dingen! De meesten van ons hebben eigenlijk al te veel spullen; dit boek draait uiteindelijk om minder bezitten, en wat we al hebben verstandig gebruiken en hergebruiken. Soms noem ik specifieke merken of producten – dat is niet bedoeld als aanbeveling maar dient ter illustratie, of als voorbeeld van een geslaagde verandering.

Gewoontes en rituelen zijn ook een belangrijk thema in dit boek. Enkele gewoontes die we onszelf nog maar relatief kort geleden (de afgelopen decennia) hebben aangeleerd, vormen een bedreiging voor ons bestaan. Afhaalkoffie in een wegwerpbeker bestond nog niet toen mijn vader jong was en de moderne vochtige doekjes had je nog niet toen ik een baby was.

De ervaring leert dat nieuwe gewoontes verrassend snel kunnen aanslaan als er een goede reden voor is, er alternatieven zijn (zoals een herbruikbare boodschappentas) en er nieuwe sociale normen ontstaan die de verandering stimuleren – kijk maar eens hoe snel we autogordels zijn gaan dragen en niet meer roken in openbare ruimtes.

Ik heb uit mijn uitgebreide ervaring geput om je op een zo toegankelijk mogelijke manier van degelijk onderbouwde informatie te voorzien. Mijn inzichten heb ik opgedaan als onderhandelaar voor een internationaal klimaat- en duurzaamheidsbeleid, als wetenschapper in Europa en ontwik-

kelingslanden, en als adviseur van wereldleiders. Ik erken dat we als mensheid voor grote uitdagingen zullen komen te staan. De wetenschap laat hier geen misverstand over bestaan. Toch hoop ik dat je bij het lezen van dit boek beseft dat je altijd een verschil kunt maken. Daarom is dit vooral een praktisch boek met tips die je in je dagelijks leven kunt toepassen.

De wetenschap is altijd in ontwikkeling en er vindt voortdurend innovatie plaats, dus is dit boek gebaseerd op de informatie die op het moment van schrijven beschikbaar was en kan deze aan verandering onderhevig zijn.

DUURZAAMHEID IN EEN NOTENDOP

Duurzaamheid betekent een gezonde planeet, een bloeiende economie en een gelukkige samenleving die de natuurlijke hulpbronnen van de aarde gebruikt op een manier die rekening houdt met de behoeftes van de mensen en de verscheidenheid aan levensvormen met wie we onze planeet delen, en die ze behoudt en beschermt voor toekomstige generaties.

In 2015 kwamen alle landen van de wereld in de Verenigde Naties bijeen om de zeventien Duurzame Ontwikkelingsdoelstellingen (Sustainable Development Goals: SDG's) aan te nemen. Dit is een inspirerend en ambitieus plan voor een betere wereld in 2030. Het beslaat alles van gezondheid en educatie tot voedselafval en klimaatverandering, en alle landen hebben deze doelstellingen onderschreven.

Het Verdrag van Parijs van 2015 bevat een juridisch bindend akkoord. De doelstellingen zijn: broeikasgasemissies terugdringen, investeringen in een CO₂-arme toekomst aanmoedigen en landen helpen zich aan te passen aan de onvermijdelijke gevolgen van de klimaatverandering. Ook zijn er belangrijke temperatuurdoelstellingen vastgelegd die alle landen verplichten de opwarming van de aarde te beperken tot minder dan 2 °C boven het pre-industriële niveau (toen de wereld fossiele

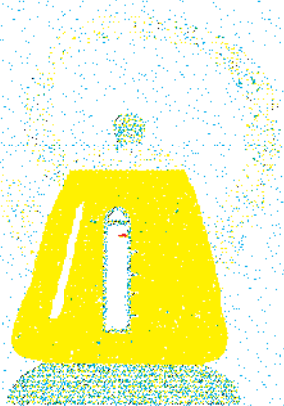
WAAROM WE MOETEN STREVEN NAAR 1,5 °C

Een rapport van de Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) uit 2018 toonde aan dat een opwarming met 2 °C niet veilig is en dat we wereldwijd moeten streven naar 1,5 °C.

- Bij een opwarming met 1,5 °C gaat 6 procent van de insecten, 8 procent van de planten en 4 procent van de gewervelde dieren verloren, terwijl dit bij 2 °C oploopt tot respectievelijk 18, 16 en 8 procent. Met een dergelijk groot verlies aan biodiversiteit gaan er gewassen en soorten verloren die mogelijk ziekten kunnen genezen.
- Met een stijging van 1,5 °C is de kans dat de Noordelijke IJszee 's zomers ijsvrij is, eenmaal per eeuw; met 2 °C wordt dit eens in de tien jaar. Dat is van invloed op de leefwijze van inheemse volken in dit gebied en de overlevingskansen van de dieren daar, zoals ijsberen.

Om die 1,5 °C te halen, moeten we de uitstoot van broeikasgassen uiterlijk in 2050 hebben teruggebracht tot nul. Maar voorlopig neemt de uitstoot nog steeds toe. Terwijl we – personen, gezinnen, scholen, bedrijven, gemeenten, landen – deze emissies eigenlijk elke tien jaar moeten halveren om het klimaat stabiel te houden. Dat betekent meer isolatie, hernieuwbare energie, openbaar vervoer, bomen planten en een drastische reductie van de hoeveelheid spullen die we kopen en weggooiden.

DE KEUKEN

In het Verenigd Koninkrijk heeft 97 procent van de huishoudens een waterkoker. Meer dan 90 procent van de mensen gebruikt hem elke dag, van wie 40 procent de waterkoker vijf keer of meer per dag gebruikt.

WATERKOKER

Voor velen begint de dag met het aanzetten van de waterkoker om een kop thee te zetten. In het Verenigd Koninkrijk is in 2015 onderzocht wat 1 kilo gedronken thee bijdraagt aan de klimaatopwarming. De conclusie was dat dit van 'wieg tot graf' meer dan 12 kilo CO₂ genereert. Opvallend genoeg werd 85 procent van de impact toegeschreven aan de elektriciteit die wordt gebruikt om water te koken.

Vroeger werd water in een pot boven een vuur gekookt. Een waterkoker is een efficiëntere en snellere manier om water te verhitten, omdat het, afgezien van het schenkgedeelte, grotendeels een gesloten systeem is. De eerste elektrische waterkokers verschenen al in de jaren 1890, maar deze vroege modellen werden zo heet, dat de behuizing soms smolt en er gemakkelijk brand ontstond. De automatische uitschakelfunctie zodra het water kookt werd pas in 1955 uitgevonden.

In de EU worden elk jaar tussen de 117 en 200 miljoen waterkokers gebruikt, met een geschat elektriciteitsverbruik van tussen de 19 en 33 terawattuur (TWh) per jaar. Dat is te vergelijken met het totale jaarlijks elektriciteitsverbruik

van Ierland dat in 2017 op 26TWh uitkwam en voor 2018 geschat wordt op 30 TWh.

DE GEVOLGEN

De meeste mensen koken meer water dan ze gebruiken en dat vergroot de CO₂-voetafdruk van hun kopje thee. Het komt erop neer dat het grootste deel van de ecologische voetafdruk van een waterkoker in het gebruik ervan zit, dus wanneer je de waterkoker niet te vol doet, en je het water niet eerst drie keer laat koken voor je er daadwerkelijk een kopje thee van zet, kun je een substantiële bijdrage aan het milieu leveren. Hoe meer water je kookt, des te groter je bijdrage aan de klimaatverandering.

De waterkoker is een huishoudelijk apparaat met een van de hoogste wattages en vereist de hoogste stroomsterkte wanneer hij wordt aangezet. Tien jaar geleden waren waterkokers meestal apparaten van 2,2 kW, maar tegenwoordig is er ook veel vraag naar de krachtigere waterkokers van 3 kW omdat je daarmee het water sneller aan de kook brengt – maar dat betekent ook dat ze meer elektriciteit verbruiken.

Een onderzoek uit 2016 onder 86.000 huishoudens in het VK, dat werd gehouden door het Energy Saving Trust, laat zien dat driekwart van de Britse huishoudens toegeeft hun waterketel te vol te doen en samen jaarlijks 68 miljoen pond meer aan elektriciteitskosten betaalt dan nodig. Uit het onderzoek bleek ook dat 86 procent van de mensen een waterkoker eerder uitkoos op basis van de vormgeving en weinig keek naar de energiezuinigheid.

WAT KUN JE ZELF DOEN?

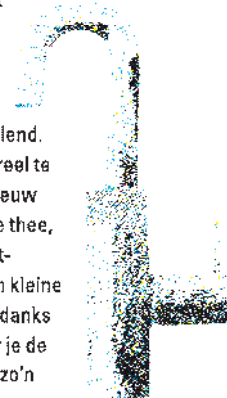
- Kook niet meer water dan je nodig hebt: als je één kop thee maakt, kook dan één kop water.
- Houd je waterkoker in de gaten en zet hem niet steeds opnieuw aan. Als je erop moet wachten, lijkt het soms of het water nooit aan de kook komt, maar als je je waterkoker vergeet, sta je zomaar je water drie keer te koken voor één kopje thee.
- Wanneer je een nieuwe waterkoker nodig hebt, kies er dan een waarop je in één oogopslag de hoeveelheid water in het reservoir

kunt zien. Probeer ook de meest efficiënte waterkoker met energielabel A te vinden. Wanneer je de CO₂-voetafdruk van je kopje thee verkleint, breng je op de lange termijn ook je energierekening omlaag.

- Gebruik een waterkoker, en niet de magnetron of een keteltje op het fornuis. Een elektrische waterkoker zet ongeveer 80 procent van de gebruikte elektriciteit om in energie, terwijl dat voor een magnetron ongeveer 55 procent is en voor een pannetje water op een gasfornuis rond de 40 procent.
- Stap over op een leverancier van hernieuwbare energie en breng de uitstoot van elk kopje thee of koffie omlaag.

DIRECT HEET WATER

Heetwaterkranen zijn misschien wel handig, maar de beoordelingen van de energieprestaties zijn wisselend. Als je je waterkoker structureel te vol doet of voortdurend opnieuw moet aanzetten voor je kopje thee, kan het gebruik van een heetwaterkraan je misschien een kleine besparing opleveren. Desondanks kan het wel jaren duren voor je de kosten van de plaatsing van zo'n kraan eruit hebt.

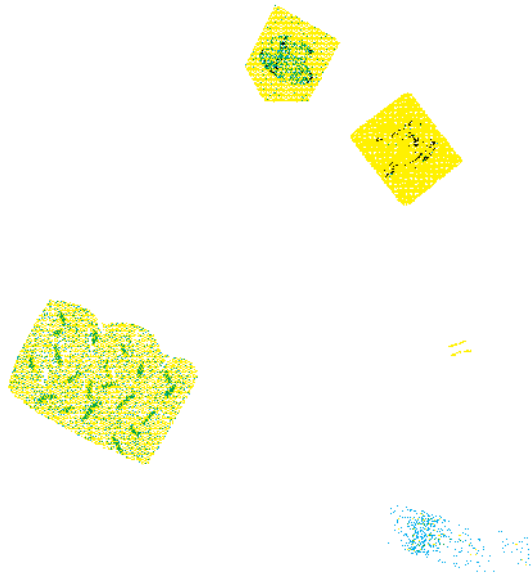

Weetjes

Bij een veelbekeken tv-uitzending houdt men altijd rekening met pieken in het elektriciteitsverbruik. In de rust van een wedstrijd zetten mensen de waterkoker aan. Je kunt dat de 'pauzepiek' noemen. De grootste pauzepiek in het VK was op 4 juli 1990 aan het einde van de strafschoppenreeks in de halve finale van het WK voetbal toen Engeland het opnam tegen West-Duitsland.

Het gebruik van waterkokers schiet omhoog tijdens de vakantieperiode en de feestdagen (juli, augustus, december en januari, wanneer mensen langere tijd thuis zijn).

Volgens een artikel in de Britse krant The Guardian uit januari 2018 zou de hoeveelheid polypropyleen die wordt gebruikt om de zakjes dicht te sealen, uitgaande van het aantal koppen thee dat jaarlijks in het VK wordt gezet, weleens in de buurt van de 150 ton plastic kunnen liggen. Alles bij elkaar kan al dat afval de compost van ingezameld groenafval besmetten en in het milieu terechtkomen.

THEEZAKJE

Of het nu een zwarte, een groene of een witte thee is, wij drinken gemiddeld bijna drie kopjes thee per persoon per dag. Thee is een essentieel onderdeel van het dagelijks leven voor vele mensen, die het drinken om wakker te worden of juist om te ontspannen.

Waarschijnlijk werd thee voor het eerst in China gebruikt in 2737 v.Chr. als medicinale drank. Na India en Kenia is China is de grootste theeproducent ter wereld. Maar in Ierland wordt per hoofd van de bevolking de meeste thee gedronken, gevolgd door het VK.

DE GEVOLGEN

Theezakjes worden meestal gemaakt van papier en dichtgeseald met behulp van polypropyleen, een soort plastic. Tuinliefhebbers merken dan ook dat theezakjes op de composthoop maar heel langzaam afbreken. Uit een onderzoek uit 2010 van het Britse tijdschrift *Which?* is gebleken dat theezakjes van A-merken slechts voor 70 tot 80 procent biologisch afbreekbaar waren.

In bepaalde theezakjes zit er zowel plastic in het papier van het zakje zelf als in de lijm die het zakje bij elkaar houdt. Daarom heeft een aantal theeproducenten doelen gesteld voor het verwijderen van alle plastic uit hun theezakjes.

Voor de ecologische voetafdruk van een theezakje draait het niet alleen om het plastic – ook de grondstoffen die worden gebruikt om de thee te verbouwen, te verwerken en te transporteren tellen mee. Een onderzoek uit 2012 heeft aangetoond dat er meer dan 300 liter water nodig is om voldoende thee te telen voor 25 theezakjes. Wanneer de thee wordt geteeld in streken waar water schaars is, zet dit de drinkwatervoorraden onder druk.

Een onderzoek uit 2017 dat is gepubliceerd in

HET EERSTE THEEZAKJE?

In 1908 vond Thomas Sullivan, een theehandelaar uit New York, per ongeluk het theezakje uit. Hij stuurde zijn klanten kleine zijden proefzakjes thee; zij dachten dat deze zakjes op dezelfde manier gebruikt moesten worden als een metalen thee-ei. Sullivan werkte dit idee verder uit door de zijde te vervangen door gaasdoek en begon in de jaren twintig met de commerciële productie van het theezakje. Het werd echter pas populair in de jaren vijftig toen er door de oorlog een tekort aan allerlei materialen was. Toen het eenmaal in de winkel lag, was het theezakje meteen een doorslaand succes onder theedrinkers omdat het zo handig was. Begin jaren zestig was het theezakje goed voor 3 procent van de Britse theemarkt, maar dat aandeel liep op tot 96 procent in 2018.

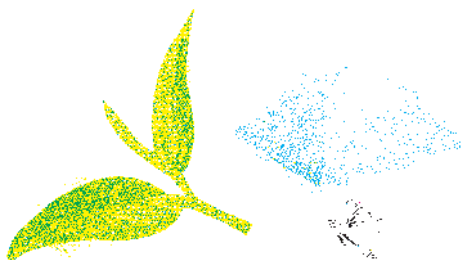
de *Oxford Research Encyclopedias* concludeert dat de intensieve monocultuurproductie van thee een grote impact op het milieu heeft. Hier worden vaak bestrijdingsmiddelen en kunstmest gebruikt, die schadelijk zijn voor het milieu, waterverontreiniging veroorzaken en een bedreiging vormen voor de biodiversiteit. Het voortdurend gebruik van kunstmest en onkruidverdelgingsmiddelen zorgt ervoor dat de bodemkwaliteit achteruitgaat, en bovendien draagt het aanwinnen van nieuw land voor de theeteelt bij aan de ontbossing en habitatverlies. De verwerking (drogen en fermenteren) en het vervoer van thee is afhankelijk van fossiele brandstoffen, die bijdragen aan de klimaatverandering. Kortom, een kop thee zonder enige impact is niet mogelijk – maar het is wel mogelijk om keuzes te maken die beter zijn voor jou en het milieu.

WAT KUN JE ZELF DOEN?

- Gebruik losse thee en zet een hele pot – de meeste mensen zijn het erover eens dat je op

deze manier het lekkerste kopje thee maakt, want zo kan het hete water in het hele theeblad doordringen voor een frisse, aromatische smaak. Gebruik een metalen thee-ei als je maar één kopje thee tegelijk wilt maken.

- Koop plasticvrije theezakjes in zo min mogelijk verpakkingsmateriaal. Kies als het even kan voor gecertificeerd afbreekbare theezakjes en doe ze na gebruik in de groene bak. Als je zelf thuis je afval composteert, kun je daar beter geen theezakjes bij doen – ze breken veel minder snel af dan ander groenafval.
- Vermijd een overdaad aan verpakkingsmateriaal en koop geen theezakjes die allemaal afzonderlijk zijn verpakt.
- Kies voor thee met het Rainforest Alliance- of fairtradekeurmerk, zodat je er zeker van bent dat de thee volgens strenge milieunormen is geproduceerd en de gevolgen voor het milieu zo beperkt mogelijk zijn.
- Kies voor thee met het fairtradekeurmerk. Deze producten garanderen betere lonen en werkomstandigheden voor iedereen in de hele toeleveringsketen, van de boeren en plukkers tot fabrieksarbeiders.
- Kies voor biologische thee die wordt verbouwd en geproduceerd zonder kunstmest, bestrijdingsmiddelen of onkruidverdelgers.

HET EERSTE PLASTICVRIJE THEEZAKJE

Eén bedrijf dat zich ervoor inzet om te zorgen dat al hun theezakjes niet alleen vrij van plastic zijn maar ook ethisch verantwoord worden ingekocht, is teapigs. Nick Kilby en Louise Cheadle hebben teapigs opgericht om theeliefhebbers meer varianten losse thee te kunnen aanbieden. Hun zoektocht naar perfecte aroma's en kwaliteit heeft er ook toe geleid dat ze zich zijn gaan bekommeren om de ecologische voetafdruk van hun thee, en het leven en welzijn van de boeren die hun thee verbouwen.

Al meteen vanaf het begin heeft het bedrijf zich gericht op losse thee – dus voor hen geen standaardtheezakjes. In plaats daarvan gebruiken ze piramidevormige theezakjes, die ze zelf 'theetempels' noemen, voor hun thee. Deze zijn gemaakt van maïszetmeel, wat biologisch afbreekbaar is, evenals het touwtje, en het etiket is gemaakt van papier dat is bedrukt met plantaardige oliën. De zakjes worden thermisch gelast, dus er wordt ook geen plastic lijm gebruikt.

Het bedrijf is transparant over de mate waarin hun thee biologisch afbreekbaar is en adviseert de speciale zakjes niet bij je eigen thuiscompost te doen omdat ze er te lang over doen om te worden afgebroken, maar je kunt ze wel in de groene bak doen om op grote schaal te worden gecomposteerd.

De doosjes zijn gemaakt van FSC-gecertificeerd recyclebaar karton en de doorschijnende binnenzakjes zijn van een materiaal dat Natureflex heet. Het ziet er misschien uit als plastic, maar dit celluloseproduct is zowel thuis als in een industriële setting composteerbaar. Het bedrijf biedt losse thee ook aan in aluminium blikjes, die kunnen worden gerecycled of voor iets anders worden gebruikt.

En het mooiste van dit alles is dat teapigs hun klanten duidelijke en eerlijke informatie verstrekt over de impact van het bedrijf op het milieu en over hun samenwerking met de gemeenschappen waar hun thee wordt geteeld.

In 2018 was teapigs het eerste theemerkt dat het Plastic Free Trust Mark kreeg uitgereikt, dat garandeert dat het product en de verpakking plasticvrij zijn. Dit certificaat wordt afgegeven door A Plastic Planet, een organisatie zonder winst oogmerk uit Londen.

DE ECHTE PRIJS VAN KOFFIE

Ik ben dol op koffie en drink het elke dag. Daarmee ben ik onderdeel van een enorme markt voor een artikel dat zo vaak verhandeld wordt dat de prijs ervan elke drie minuten wisselt. Toch verkoopt volgens Fairtrade (zie hieronder voor meer informatie) bijna 61 procent van de koffieboeren hun koffie met verlies.

Rond de 80 procent van de wereldwijde verkoop van koffie kan tegenwoordig worden toegeschreven aan niet meer dan drie multinationals. Innovaties zoals koffiepads en koffiecapsules of -cups hebben de grote merken nog hogere winstcijfers opgeleverd, terwijl de koffieboeren er weinig voordeel van hebben.

FAIRTRADE: EEN NOODZAAK

Fairtrade is 's werelds grootste en bekendste fairtradebeweging met afdelingen in verschillende landen. Deze organisatie werkt met bedrijven, consumenten en actievoerders samen om boeren en arbeiders een betere prijs en een beter loon te kunnen bieden en bevordert duurzame middelen van bestaan en productiesystemen. Wanneer boeren financieel onder druk komen te staan omdat ze te weinig geld voor hun gewassen krijgen, zijn ze min of meer genoodzaakt het minder nauw te nemen met de regels; kinderarbeid, beknibbelen op de lonen en milieumaatregelen teruggedraaien zijn dan vaak de weg van de minste weerstand. En zo ontstaat er een vicieuze cirkel van groeiende armoede, een aangetaste bodem en, voor ons, koffie van een mindere kwaliteit.

Uit een onderzoek uit 2017 dat is uitgevoerd door de organisatie True Price en Fairtrade International, blijkt dat 100 procent van de boeren in Kenia, 25 procent van de boeren in India en zo'n 35 tot 50 procent van de boeren in Indonesië en Vietnam aan de verbouw en verkoop van koffie onvoldoende verdient om van te kunnen leven.

FAIRTRADE LATEN WERKEN

Wereldwijd zijn rond de 125 miljoen mensen afhankelijk van de koffieteelt. Als de koffieboeren een redelijke prijs voor hun product betaald krijgen, kan dat een positieve omslag teweeg brengen voor hun gemeenschap – en het is eerlijk omdat wij een billijke prijs betalen voor een product dat we graag willen hebben.

Jij kunt daaraan bijdragen door fairtradekoffie (en -thee, -bananen, -suiker en -cacao) te kopen, zodat boeren een eerlijke prijs voor hun product ontvangen en daarbovenop nog iets extra's wat ze kunnen investeren in landbouwgereedschappen en -materialen, scholing, gezondheid en milieubeschermdende maatregelen.

Rainforest Alliance is ook een organisatie die producten zoals thee, koffie, cacao, palmolie en snijbloemen certificeert als ecologisch, maatschappelijk en economisch duurzaam. Gecertificeerde producten dragen een gemakkelijk te herkennen logo met een boomkikker. In 2018 fuseerden ze met UTZ (een certificeringsorganisatie voor thee, koffie en cacao) en momenteel werken ze aan de verbetering van het certificeringsprogramma, dus kijk uit naar hun vernieuwde logo op je pak koffie. Fairtrade-Max Havelaar is een keurmerk van de stichting/vzw Max Havelaar. Het keurmerk garandeert dat producten voldoen aan de normen voor eerlijke handel. Max Havelaar controleert of marktpartijen in ons land aan deze normen voldoen.

Help mee en neem groenere beslissingen in je dagelijks leven

In deze prachtige gids geeft milieuwetenschapper Tara Shine ongeveer 100 voorbeelden van alledaagse dingen die je gemakkelijk kunt veranderen, en die echt een positieve impact op het milieu hebben. Bij elk onderwerp geeft de auteur achtergrondinformatie, zodat je ook begrijpt waarom de voorgestelde veranderingen goed zijn. Van alternatieven voor flesjes vloeibare zeep en rietjes tot het vervangen van huishoudfolie en natte doekjes: alle suggesties zijn haalbaar, duurzaam en in veel gevallen besparen ze ook nog geld!

Milieuwetenschapper Tara Shine was twintig jaar onderhandelaar op het gebied van internationale klimaatverandering en adviseur van overheden en wereldleiders op milieugebied. Daarna zette zij Change by Degrees op, een onderneming die mensen inspireert om thuis en op het werk duurzamer te leven.

www.kosmosuitgevers.nl

**KOS
MOS**

NUR 450/370
Kosmos Uitgevers,
Utrecht/Antwerpen